

Türkiye’de İlk ‘Tıp Etiği’ Dergisi: 1993-2017*

The First ‘Medical Ethics’ Journal in Turkey: 1993-2017

Elif ATICI,^a
Sezer ERER KAFA^a

^aTıp Tarihi ve Etik AD,
Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Bursa

Geliş Tarihi/Received: 22.10.2017
Kabul Tarihi/Accepted: 25.10.2017

Yazışma Adresi/Correspondence:
Sezer ERER KAFA
Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Tıp Tarihi ve Etik AD, Bursa,
TÜRKİYE/TURKEY
sezer@uludag.edu.tr

Bu çalışma "5. Balkan Tıp Tarihi ve Etiği Kongresi (11-15 Ekim 2011, İstanbul)'nde "Türkiye’de İlk "Tıp Etiği" Dergisi: 1993-2011" başlığı ile sözlü bildiri olarak sunulmuş ve özeti bildiri kitabında yer almıştır.

ÖZET Tıpta değer kavramı ve değer sorunlarının tartışılması ile başlayarak tıp etiği, tıbbi deontoloji, tıp hukuku, sağlık tarihi vb. konuların paylaşılması ve tartışılması amacıyla Türkiye’de tıp etiği alanında çıkarılmış ve sekteye uğramadan devam etmiş olan ilk süreli yayın, bugünkü adıyla Tıp Etiği-Hukuku-Tarihi Dergisi’dir. Yayın hayatına 1993 yılında başlayan dergi, 2008 yılına kadar alanındaki tek süreli yayın olmuştur. Yayınlanmaya başladığı günden itibaren tıp etiği alanındaki sorunlara dikkati çekmeye çalışan dergi, gelişim süreci boyunca yerli ve yabancı pek çok araştırmacıya yer vermiş ve konuların uluslararası boyutta hem yazarlar, hem de okuyucular tarafından irdelenmesinde katkıda bulunmuştur. Derginin 2009-2015 yılları arasında Index Copernicus dizininde indekslenmesine bağlı olarak ulusal ve uluslararası araştırmacılara ulaşılabilirliği göz önüne alınmış ve dergiye ait internet sitesindeki (<http://www.turkiyeklinikleri.com/journal/tip-etigi-hukuku-tarihi-dergisi/1303-4332/issue-list/tr-index.htm>) 25 yıllık (1993-2017) makale arşivi taranmıştır. Arşiv taraması ile 70 sayı ve 8 özel dergi sayıda yer alan 640 makaleye ulaşılmıştır. Makaleler yıllara göre makale sayısı, makale konuları, alan-alan dışı ve multidisipliner yazarlar tarafından hazırlanmış makale sayıları açısından incelenmiştir. Derginin ilk sayısından başlayarak tıp etiği konularındaki sorunlarına diğer disiplinlerin de katkılarının arttığı ve konuların daha geniş ve multidisipliner bir perspektifte ele alınmaya başlandığı gözlemlenmiştir. Makale konuları ve disiplinler arasındaki çeşitlilik, derginin sadece tek bir alana hitap etmediğini, multidisipliner perspektifle geniş bir araştırmacı kitlesine hitap ettiğini göstermektedir. Bu bağlamda Türk tıp yayın tarihinin kilometreye taşlarından biri olan derginin hem tarihsel gelişimi hem de alana katkıları incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tıp etiği; tıbbi yayıncılık; süreli yayınlar

ABSTRACT Beginning with the discussion of value concept and value problems, Journal of Medical Ethics Law and History is the first periodical published in the field of medical ethics in Turkey with the aim of sharing and discussing topics such as medical ethics, medical deontology, medical law, history of health and so on. The journal, which started its publication life in 1993, has been the only periodical publication in its field until 2008. The journal has been attracting attention to the problems of medical ethics since its publication, and has included many international and national researchers through the development process and contributed to the international discussion of the issues by both authors and readers. According to Index Copernicus indexing period between 2009 and 2015, accessibility to national and international researchers has been taken into account and the archive of articles of 25 years (1993-2017) has been researched on the website of the journal (<http://www.turkiyeklinikleri.com/journal/tip-etigi-hukuku-tarihi-dergisi/1303-4332/issue-list/tr-index.html>). With the archive scan, 640 articles in 70 issues and 8 special journals have been found. The articles have been examined in terms of the number of articles, article themes and the numbers of articles prepared by field, non-field and multidisciplinary authors. Beginning with the first issue of the journal, it is observed that the contributions of other disciplines to the problems of medical ethics issues have increased and discussed with a multidisciplinary approach worldwide. The diversity of article themes and disciplines suggests that the journal does not address only a single field, but broad range of researchers with a multidisciplinary perspective. In this context, the journal, which is one of the milestones of the history of Turkish medical history, is examined both in terms of historical development and contribution to the field.

Keywords: Medical ethics; medical journalism; periodicals

Tarihi eski Mısır'a kadar dayanmakta olan ilk kitle iletişim aracı gazetenin ardından Johannes Gutenberg (1398-1468)'in 1450 yılında matbaayı bulması ile birlikte haberleşme, basılı yayınlarla devam etmiştir. Gutenberg'i takiben Türkiye'de ilk matbaa Yahudiler tarafından 1490 yılında açılmış olsa da ilk Türk matbaasının faaliyete geçebilmesi ancak 1727 yılında İbrahim Müteferrika ile mümkün olabilmektedir. Basıma ilk defa azınlıklar tarafından yabancı dilde bir gazete ile başlanmış, 1831 yılında ilk Türkçe gazete *Takvim-i Vakayi* hayata geçmiştir.^{1,2} İlk gazetenin yayınlanmasını takiben belirli görüş ve konularda ayrıntılı ve derinlemesine analizler yapmak amacıyla dergiler çıkarılmaya başlanmıştır. Osmanlı döneminin ilk dergisi, 26 Mart 1849 tarihinde başlayarak aylık olarak çıkarılan *Vekayi-i Tıbbiye* ismi ile bir tıp dergisidir.²⁻⁴ İlk dergiden sonra özellikle 1860'lı yıllar, basında hareketlenmenin başladığı dönemdir. Münif Paşa tarafından 1862 yılında kurulan Cemiyet-i İlmiye-i Osmaniye'nin yayın organı olarak Tanzimat aydınlarının çalışmaları ve Batı dünyasındaki gelişmelere yer veren *Mecmua-i Fünun* (1862) yayın hayatına başlamış, ardından *Mecmua-i İbretnüma* (1863), *Mir'at* (1863, ilk resimli dergi), *Musiki-i Osmani* (1863), *Ceride-i Tıbbiye-i Askeriye* (1864, ilk askeri dergi), *Takvim-i Ticaret* (1865), *Tuhfet-ül Tıp* (1867), *Mümeyyiz* (1869, ilk çocuk dergisi), *Terakki-i Muhadderat* (1869, ilk kadın dergisi), *Diyojen* (1870, ilk siyasi mizah dergisi), *Dağarcık* (1872), *Cüzdân* (1873, ilk magazin dergisi), *Çingiraklı Tatar* (1874), *Kırk Anbar* (1874), *Muharrir* (1876), *Derme-Çatma* (1878), *Yadigar* (1879), *Mecmua-i Ulum* (1879), *Vasıta-ı Servet* (1880, veteriner hekimlik ve ziraat konularını işleyen ilk dergi) gibi dergiler, çoğu 1 sayıda kalmış olsa da Türk basın tarihine girmişlerdir. Zaman içinde edebi, siyasi, mizahi, bilimsel pek çok dergi haftalık ve/veya onbeş günlük periyodlarla geniş kitlelere ulaşabilmişlerdir.^{2,4-6}

Türk basınında ilk tıp dergisi ve Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane tarafından yayınlanan *Vekayi-i Tıbbiye*'nin ardından 1827 yılında yayına başlayan ve ülkemizde çıkarılan en uzun soluklu dergi olan *Ceride-i Tıbbiye-i Askeriye*'dir. Dergi, 1827-1921 yılları arasında *Ceride-i Tıbbiye-i Askeriye*, 1921-

1931 yılları arasında *Askerî Tıp Mecmuası*, 1931-1949 yılları arasında *Askerî Sıhhiye Mecmuası*, 1949-1956 yılları arasında *Askerî Sıhhiye Dergisi* ve sonrasında *GATA Tıp Bülteni* olarak devam etmiştir. Türk tıp basınında yer alan diğer tıp dergileri *Sıhhat* (1884), *Nevsâl-i Afiyet* (1889), *İstatistik Mecmua-i Tıbbiyesi* (1900), *Hamîdiye Etfâl Hastahâne-i Âlisi*, *Tababet-i Hâzıra* (1909), *Hekim* (1910; Anadolu'da çıkarılan ilk tıp dergisi), *Genç Tabib* (1911), *Sıhhiye Mecmuası* (1913, en uzun süreli devlet yayını), *Afiyet* (1913), *Dar'ül-Fünun Tıp Fakültesi Mecmuası* (1916), *İstanbul Serîriyatı* (1919), *Anadolu Tıp Mecmuası* (1921), *Hayat ve Sıhhat* (1921; Arapça harfleri ile Türkçe olarak yayınlanan ilk ve tek dergi)at ve *Sıhhat* (1921; Arapça harfleri ile Türkçe olarak yayınlanan ilk ve tek dergi), *Hastahâne* (1924), *Tedavi Notları* (1925; 1935 yılı sonrasında *Dirim* olarak devam etmiş), *Tıp Dünyası* (1927) olarak Türk tıp tarihine girmişlerdir.^{2,7} ULAKBİM tarafından hazırlanan Dünya, Ülkeler ve Gruplar Bilimsel Yayın Sayısı - Tıbbi Bilimler (2010-2015) raporuna göre Türkiye'de 91560 tıp dergisi bulunmaktadır

Ülkemizde Tıp Fakültesi dergilerinde, uzmanlık alan dergilerinde, Sağlık Bakanlığı, Tabip Odası ve diğer mesleki kuruluşların dergilerinde "Tıp Tarihi", "Tıbbi Deontoloji", "Tıbbi Etik-Tıp Etiği" ana başlıkları altında alana ilişkin makalelere yer verilmiş ve verilmektedir. Tıp etiği alanında özgün ilk yayın Prof. Dr. Arslan Terzioğlu'nun editörlüğünde 1991 yılında yayınlanmaya başlayan "Tıbbi Etik Yıllığı"dır. Toplamda 11 ciltten oluşan dergi, her yıl yayınlanmak üzere 2002 yılına kadar yayın hayatına devam etmiştir.⁸ Yıllığın ardından tıp etiği alanında çıkan diğer dergi, Türkiye Klinikleri tarafından yayınlanan "Tıp Etiği-Hukuku-Tarihi Dergisi"dir. Dergi, ilk defa 1993 yılında "Tıbbi Etik" adı ile yayına başlamıştır. Aziz Fuat Göksel tarafından ilk sayının ilk yazısı olan "Tıp Dünyamızda Yeni Bir Gereksinim: Mesleki Değerler Forumu" başlıklı makalede: "...Şu anda elimizde tuttuğumuz bu dergi, benim bildiğim kadarı ile sadece değer sorunlarını ve değer konularını işlemek üzere ülkemizde çıkarılmış ilk ve tek tıbbî periyodiktir..." ifadesi ile derginin "ilk" olma özelliği vurgulanmıştır.⁹ Dergide sadece tıp etiği konularının değil,

tıbbi deontoloji, tıp ve sağlık tarihi, tıp etiği tarihi, sağlık meslekleri etiği gibi geniş yelpazede makalenin yer alması, belirli tarih aralıklarında yayınlanmış olması ile “Tıp Tarihi ve Etik” disiplini için alanın ilk dergisidir.

İlk çıktığı zaman “Tıbbi Etik” adını alan dergi, 1999 yılında “Tıp Etiği” adını almış, 2002 yılından itibaren “Tıp Etiği-Hukuku-Tarihi” adı ile devam etmiştir (Resim 1).

Yayınlandığı ilk günden bu yana hiç sekteye uğramayan derginin, 1993 yılında 1 sayı; 1994-1997 yılları arasında 3'er sayı; 1998-2001 yılları arasında 2'şer sayı; 2002-2004 yılları arasında 4'er sayı; 2005 yılından itibaren de 3'er sayı ve 2015-2017 yılları arasında 3'er sayı, 3 cilt ve 8 sayıdan oluşan özel dergi sayıları ile toplam 78 sayısını yayınlamıştır.

Derginin 25 cildi içinde çıkarılan özel sayıları

2002	Cilt 10	Sayı 2	“Dermatoloji Etiği Tarihi Hukuku”
2011	Cilt 19	Sayı 2	“Aydınlatılmış Onam”
2012	Cilt 20	Sayı 2	“Hekim Hasta İlişkisi”

Özel Dergi sayıları

2015	Cilt 1	Sayı 1	Hekimin Özen Yükümlülüğü
		Sayı 2	Sağlık Sigortalarında Yaşanan Etik Problemler
		Sayı 3	Klinikte Güncel Tıbbi Etik Sorunlar Özel Sayısı
2016	Cilt 2	Sayı 1	Yoğun Bakımda Etik ve Hukuk Özel Sayısı
		Sayı 2	Yaşlanma
		Sayı 3	Yaşamın Sonuna Ait Etik Sorunlar
2017	Cilt 3	Sayı 1	Profesyonel Hemşirelik Uygulamalarında Etik Yaklaşımlar
		Sayı 2	Kök Hücre ve Etik

Derginin 1994 yılında çıkan 3. sayısı, 20-21 Ekim 1994 yılında İstanbul'da düzenlenmiş olan “I. Tıp Etiği-Tıp Deontolojisi Sempozyumu” bildirilerinden oluşmaktadır. İstanbul'da, 15 Eylül 1992'de düzenlenen “Uluslararası Tıp Tarihi ve Deontoloji Sempozyumu”nda sunulan bildirilerin “Tıbbi Etik Yıllığı”nda yayınlanmasının ardından alanda yapılan bilimsel bir toplantının bildirilerinin yayınlandığı ikinci dergidir (Resim 2). Derginin 1996 yılında çıkarılan 2. ve 3. sayıları da 2-4 Kasım 1995 yılında Adana'da düzenlenmiş olan “II. Tıbbi Etik Sempozyumu”na ait bildirilerden oluşmaktadır.

Dergi, 2009-2015 yılları arasında *Index Copernicus* dizininde indekslenmiştir. Dergi, tıp etiği, tıp hukuku, tıp tarihi, sağlık tarihi vb. konularda alan hem disiplinler hem de multidisipliner çalışmalara yer veren tek dergi olma özelliğini korumaktadır. Türkçe ve İngilizce yayın diline sahip ve yılda 3 sayı (Şubat-Haziran-Ekim) çıkarılan dergi, Türkiye Atıf Dizini ve Türkiye Klinikleri Tıp Veri Tabanı'nda indekslenmektedir.

Tıp Etiği-Hukuku-Tarihi dergisinden sonra alana spesifik dergiler çıkarılmaya başlanmıştır. Örneğin:

Tıp etiği ve tıp hukuku araştırmaları yıllığı	2008
Tıp etiği, tıp hukuku ve tıp tarihi derneği	
Lokman hekim tıp tarihi ve folklorik tıp dergisi	2011
Mersin üniversitesi tıp fakültesi	
Türkiye biyoetik dergisi	2014
Türkiye biyoetik derneği	
Tıp tarihi ve etik dergisi	2016
Eskişehir türk dünyası uygulama ve araştırma merkezi.	

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Çalışmada, yayınlandığı ilk günden itibaren hiç sekteye uğramadan devam eden ve Türkiye'de tıp etiği alanında çıkarılan ilk süreli yayın niteliğine sahip olan Tıp Etiği-Hukuku-Tarihi Dergisinin 25 yıllık makale serisi incelenmiştir. Dergi, tıp etiği alanındaki konulara özel olmakla birlikte tıp tarihi, tıbbi deontoloji, tıp hukuku, sağlık tarihi, tıp eğitimi vb. konularındaki makalelere de yer vermektedir. Dergide yer alan makaleler sadece Tıp Tarihi ve Etik alanındaki araştırmacılar tarafından değil, hem alan dışı araştırmacılar tarafından hazırlanan hem de multidisipliner nitelikte hazırlanan makalelerden oluşmaktadır. Makaleler, başlık, özet ve anahtar kelimelerde belirtilen maddelere göre 15 ana başlık altında incelenmiştir: Temel Etik Konular; Klinik Etik Konular; Özel Etik Konular; Araştırma-Yayın Etiği; Etik Kurullar; Etik ile İlgili Bildirgeler, Yasal Düzenlemeler ve Sağlık Politikaları; Tıbbi Deontoloji; Tıp Hukuku; Eğitim; Sağlık Personeli-Hasta İlişkisi; Sağlık Sistemleri/Sağlık Hizmeti; Hasta Hakları; Hemşirelik Uygulamaları, İletişim ve Diğer. “Sağlık Tarihi”, “Biyografi”, “Tıp

Hekimler Birliği Vakfı Türkiye Klinikleri		Cilt 1 Sayı 1 Aralık 1993 Vol 1 No 1 December 1993		ISSN: 1300-0357		ISSN: 1303-4332																																																																																																																															
TIBBİ ETİK				TIP ETİĞİ																																																																																																																																	
Cilt / Vol : 7 • Sayı / No : 1 • Nisan / April 1999				Cilt / Vol : 18 • Sayı / No : 1 • Şubat / February 2002																																																																																																																																	
<table border="1"> <tr> <td>Hikmet AKGÜL</td> <td>Eğilimler</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Failet Aziz GÖKSEL</td> <td>1</td> <td>Tıp Dünyamızda Yeni Bir Olanak: Meslek Değerleri Forumu</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Yaman ÖRS</td> <td>5</td> <td>Nasıl Deontoloji Değildi TAMEMEM?</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Selim KADIOĞLU</td> <td>9</td> <td>Dünya Hekimler Birliği Ülkemize Bir Bakış</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Hamiyet KARAKAYA</td> <td>12</td> <td>Hastane Etik Kurullarının Tarihsel Yapısı ve İşlevleri Üzerine</td> <td></td> </tr> <tr> <td>İpek BÖKEŞOY ve AK.</td> <td>22</td> <td>İnsan Genomu Projesinin (HUGO) Etik ve Sosyal Yönelimi</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Ayşegül EREDEMİR</td> <td>27</td> <td>Üstün Toksikolojideki TMMU Uygulamaları Tıbbi Etik İçin</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Arslan TERZIOĞLU</td> <td>28</td> <td>Organ Transplantasyonu ve Etik Sorunlar</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Berna ARDA ve AK.</td> <td>53</td> <td>Yardımcı Üreme Tekniklerinde Tıbbi Etik Sorunlar</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Dergiler</td> <td>67</td> <td>Biyoetiksel Değere Gönderilecek Metinlerde Anımsı Ortak Kavramlar</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Dergiler</td> <td>66</td> <td>Doçentlik</td> <td></td> </tr> </table>				Hikmet AKGÜL	Eğilimler			Failet Aziz GÖKSEL	1	Tıp Dünyamızda Yeni Bir Olanak: Meslek Değerleri Forumu		Yaman ÖRS	5	Nasıl Deontoloji Değildi TAMEMEM?		Selim KADIOĞLU	9	Dünya Hekimler Birliği Ülkemize Bir Bakış		Hamiyet KARAKAYA	12	Hastane Etik Kurullarının Tarihsel Yapısı ve İşlevleri Üzerine		İpek BÖKEŞOY ve AK.	22	İnsan Genomu Projesinin (HUGO) Etik ve Sosyal Yönelimi		Ayşegül EREDEMİR	27	Üstün Toksikolojideki TMMU Uygulamaları Tıbbi Etik İçin		Arslan TERZIOĞLU	28	Organ Transplantasyonu ve Etik Sorunlar		Berna ARDA ve AK.	53	Yardımcı Üreme Tekniklerinde Tıbbi Etik Sorunlar		Dergiler	67	Biyoetiksel Değere Gönderilecek Metinlerde Anımsı Ortak Kavramlar		Dergiler	66	Doçentlik		<table border="1"> <tr> <td>Genetics and Social Policy</td> <td>Michael S. LOZOFF</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>Moral Philosophy of Confucius</td> <td>David Fu-Chang TSIANG</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>Who is Normal? - Who is Abnormal? An Ethical Approach to the Concept</td> <td>John J. BEYER</td> <td>11</td> </tr> <tr> <td>A Brief View of Management with John Rawls on the Range of Legitimacy of the Executive</td> <td>Charles J. EHRH</td> <td>17</td> </tr> <tr> <td>Health Professional's Rights: National Codes, American Rules, Danish Decisions</td> <td>John DEWETTE, ERZENT, et al.</td> <td>21</td> </tr> <tr> <td>Multidisciplinary Approaches, Perspectives and Challenges of Health Sciences</td> <td>Rehan DEWETZKY et al.</td> <td>29</td> </tr> <tr> <td>Konferanslar ve Etik Sorunlar</td> <td>Arslan TERZIOĞLU et al.</td> <td>34</td> </tr> <tr> <td>Fakülte Öğretim Üçünde Tıp Etiği Sorunları ve Sorunlar</td> <td>Ayşegül EREDEMİR, ERZENT, et al.</td> <td>41</td> </tr> </table>				Genetics and Social Policy	Michael S. LOZOFF	1	Moral Philosophy of Confucius	David Fu-Chang TSIANG	5	Who is Normal? - Who is Abnormal? An Ethical Approach to the Concept	John J. BEYER	11	A Brief View of Management with John Rawls on the Range of Legitimacy of the Executive	Charles J. EHRH	17	Health Professional's Rights: National Codes, American Rules, Danish Decisions	John DEWETTE, ERZENT, et al.	21	Multidisciplinary Approaches, Perspectives and Challenges of Health Sciences	Rehan DEWETZKY et al.	29	Konferanslar ve Etik Sorunlar	Arslan TERZIOĞLU et al.	34	Fakülte Öğretim Üçünde Tıp Etiği Sorunları ve Sorunlar	Ayşegül EREDEMİR, ERZENT, et al.	41	<table border="1"> <tr> <td>The Place of Morality, Civility and Utility in the Ethics of Science and Technology</td> <td>Matt SHRYVE</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>Brief Treatments on Harry Frankfurt</td> <td>Attilio A. DIAMANDOUPOULOS et al.</td> <td>11</td> </tr> <tr> <td>Patient Care as a Global Duty</td> <td>Colin CH. MACKENZIE et al.</td> <td>18</td> </tr> <tr> <td>On Deontology: Theological Foundations and Theological Critique</td> <td>Erik KARTIA</td> <td>25</td> </tr> <tr> <td>Advancements of Pharmaceutical Production in Turkey (1980-1990)</td> <td>Çetin ÖZGÜL et al.</td> <td>29</td> </tr> <tr> <td>Is the Value of Science, Ethics and the History of Medicine in Turkey</td> <td>NİHAZ GÖRÜCÜ</td> <td>35</td> </tr> <tr> <td>Değerli Bilgiyi Nasıl Öğretmeliyiz? Etik Sorunları</td> <td>Fahri ÇELİK et al.</td> <td>38</td> </tr> <tr> <td>Science and Cultural Intellectuals' View</td> <td>Çetin ÖZGÜL et al.</td> <td>39</td> </tr> <tr> <td>Death in the 19th International History of Medicine Congress Istanbul Turkey, 14 September 2002</td> <td>NEZARİ</td> <td>44</td> </tr> <tr> <td>A Pilgrimage to the Sources of Pluralism: A First Hand Account by the Surgeon General</td> <td>John PEKIN</td> <td>49</td> </tr> <tr> <td>The History of Ethics in the History of Medicine of France</td> <td>Jean-François TRICOT</td> <td>53</td> </tr> <tr> <td>18th Century Genetic Terminology: Medicine, Health, Knowledge</td> <td>Onur S. AKSAKAL</td> <td>61</td> </tr> <tr> <td>18th Century Genetic Terminology: Medicine, Health, Knowledge</td> <td>Onur S. AKSAKAL</td> <td>61</td> </tr> <tr> <td>Toplumun Tıp Fakültesi'nde 1990'lar Sonu Tıp Etiği Alanındaki Gelişimleri</td> <td>Çiğdem ÖZTAN</td> <td>62</td> </tr> <tr> <td>Antik Bir Etik ve Deontolojik Sorunlar</td> <td>Arslan TERZIOĞLU</td> <td>64</td> </tr> <tr> <td>18th Century Areas of Genetic Terminology</td> <td>Arslan TERZIOĞLU</td> <td>68</td> </tr> <tr> <td>Post-Modernizm Etik Teorisi: Etik Sorunları ve Etik Sorunları</td> <td>Selim KADIOĞLU</td> <td>71</td> </tr> <tr> <td>ÖZET: Hastane Sorunları ve Etik Sorunları: 18. Yüzyıl Üçgenli Etik Sorunları</td> <td>Selim KADIOĞLU</td> <td>75</td> </tr> </table>				The Place of Morality, Civility and Utility in the Ethics of Science and Technology	Matt SHRYVE	1	Brief Treatments on Harry Frankfurt	Attilio A. DIAMANDOUPOULOS et al.	11	Patient Care as a Global Duty	Colin CH. MACKENZIE et al.	18	On Deontology: Theological Foundations and Theological Critique	Erik KARTIA	25	Advancements of Pharmaceutical Production in Turkey (1980-1990)	Çetin ÖZGÜL et al.	29	Is the Value of Science, Ethics and the History of Medicine in Turkey	NİHAZ GÖRÜCÜ	35	Değerli Bilgiyi Nasıl Öğretmeliyiz? Etik Sorunları	Fahri ÇELİK et al.	38	Science and Cultural Intellectuals' View	Çetin ÖZGÜL et al.	39	Death in the 19 th International History of Medicine Congress Istanbul Turkey, 14 September 2002	NEZARİ	44	A Pilgrimage to the Sources of Pluralism: A First Hand Account by the Surgeon General	John PEKIN	49	The History of Ethics in the History of Medicine of France	Jean-François TRICOT	53	18 th Century Genetic Terminology: Medicine, Health, Knowledge	Onur S. AKSAKAL	61	18 th Century Genetic Terminology: Medicine, Health, Knowledge	Onur S. AKSAKAL	61	Toplumun Tıp Fakültesi'nde 1990'lar Sonu Tıp Etiği Alanındaki Gelişimleri	Çiğdem ÖZTAN	62	Antik Bir Etik ve Deontolojik Sorunlar	Arslan TERZIOĞLU	64	18 th Century Areas of Genetic Terminology	Arslan TERZIOĞLU	68	Post-Modernizm Etik Teorisi: Etik Sorunları ve Etik Sorunları	Selim KADIOĞLU	71	ÖZET: Hastane Sorunları ve Etik Sorunları: 18. Yüzyıl Üçgenli Etik Sorunları	Selim KADIOĞLU	75
Hikmet AKGÜL	Eğilimler																																																																																																																																				
Failet Aziz GÖKSEL	1	Tıp Dünyamızda Yeni Bir Olanak: Meslek Değerleri Forumu																																																																																																																																			
Yaman ÖRS	5	Nasıl Deontoloji Değildi TAMEMEM?																																																																																																																																			
Selim KADIOĞLU	9	Dünya Hekimler Birliği Ülkemize Bir Bakış																																																																																																																																			
Hamiyet KARAKAYA	12	Hastane Etik Kurullarının Tarihsel Yapısı ve İşlevleri Üzerine																																																																																																																																			
İpek BÖKEŞOY ve AK.	22	İnsan Genomu Projesinin (HUGO) Etik ve Sosyal Yönelimi																																																																																																																																			
Ayşegül EREDEMİR	27	Üstün Toksikolojideki TMMU Uygulamaları Tıbbi Etik İçin																																																																																																																																			
Arslan TERZIOĞLU	28	Organ Transplantasyonu ve Etik Sorunlar																																																																																																																																			
Berna ARDA ve AK.	53	Yardımcı Üreme Tekniklerinde Tıbbi Etik Sorunlar																																																																																																																																			
Dergiler	67	Biyoetiksel Değere Gönderilecek Metinlerde Anımsı Ortak Kavramlar																																																																																																																																			
Dergiler	66	Doçentlik																																																																																																																																			
Genetics and Social Policy	Michael S. LOZOFF	1																																																																																																																																			
Moral Philosophy of Confucius	David Fu-Chang TSIANG	5																																																																																																																																			
Who is Normal? - Who is Abnormal? An Ethical Approach to the Concept	John J. BEYER	11																																																																																																																																			
A Brief View of Management with John Rawls on the Range of Legitimacy of the Executive	Charles J. EHRH	17																																																																																																																																			
Health Professional's Rights: National Codes, American Rules, Danish Decisions	John DEWETTE, ERZENT, et al.	21																																																																																																																																			
Multidisciplinary Approaches, Perspectives and Challenges of Health Sciences	Rehan DEWETZKY et al.	29																																																																																																																																			
Konferanslar ve Etik Sorunlar	Arslan TERZIOĞLU et al.	34																																																																																																																																			
Fakülte Öğretim Üçünde Tıp Etiği Sorunları ve Sorunlar	Ayşegül EREDEMİR, ERZENT, et al.	41																																																																																																																																			
The Place of Morality, Civility and Utility in the Ethics of Science and Technology	Matt SHRYVE	1																																																																																																																																			
Brief Treatments on Harry Frankfurt	Attilio A. DIAMANDOUPOULOS et al.	11																																																																																																																																			
Patient Care as a Global Duty	Colin CH. MACKENZIE et al.	18																																																																																																																																			
On Deontology: Theological Foundations and Theological Critique	Erik KARTIA	25																																																																																																																																			
Advancements of Pharmaceutical Production in Turkey (1980-1990)	Çetin ÖZGÜL et al.	29																																																																																																																																			
Is the Value of Science, Ethics and the History of Medicine in Turkey	NİHAZ GÖRÜCÜ	35																																																																																																																																			
Değerli Bilgiyi Nasıl Öğretmeliyiz? Etik Sorunları	Fahri ÇELİK et al.	38																																																																																																																																			
Science and Cultural Intellectuals' View	Çetin ÖZGÜL et al.	39																																																																																																																																			
Death in the 19 th International History of Medicine Congress Istanbul Turkey, 14 September 2002	NEZARİ	44																																																																																																																																			
A Pilgrimage to the Sources of Pluralism: A First Hand Account by the Surgeon General	John PEKIN	49																																																																																																																																			
The History of Ethics in the History of Medicine of France	Jean-François TRICOT	53																																																																																																																																			
18 th Century Genetic Terminology: Medicine, Health, Knowledge	Onur S. AKSAKAL	61																																																																																																																																			
18 th Century Genetic Terminology: Medicine, Health, Knowledge	Onur S. AKSAKAL	61																																																																																																																																			
Toplumun Tıp Fakültesi'nde 1990'lar Sonu Tıp Etiği Alanındaki Gelişimleri	Çiğdem ÖZTAN	62																																																																																																																																			
Antik Bir Etik ve Deontolojik Sorunlar	Arslan TERZIOĞLU	64																																																																																																																																			
18 th Century Areas of Genetic Terminology	Arslan TERZIOĞLU	68																																																																																																																																			
Post-Modernizm Etik Teorisi: Etik Sorunları ve Etik Sorunları	Selim KADIOĞLU	71																																																																																																																																			
ÖZET: Hastane Sorunları ve Etik Sorunları: 18. Yüzyıl Üçgenli Etik Sorunları	Selim KADIOĞLU	75																																																																																																																																			
The Turkish Journal of Medical Ethics				Türkiye Klinikleri Journal of Medical Ethics				Türkiye Klinikleri Journal of Medical Ethics, Law and History																																																																																																																													

RESİM 1: Derginin isim değişiklikleri.

Hekimler Birliği Vakfı Türkiye Klinikleri		Cilt 2 Sayı 3 Aralık 1994 Vol 2 No 3 December 1994		ISSN: 1300-0357																																																	
TIBBİ ETİK																																																					
Cilt / Vol : 2 • Sayı / No : 3 • Aralık / December 1994																																																					
<table border="1"> <tr> <td>Nil SARI</td> <td>105</td> <td>Sempozyum Açış Konuşması</td> </tr> <tr> <td>Yaman ÖRS</td> <td>107</td> <td>Tıpta Etik ve Deontoloji (Soruş Konuşması)</td> </tr> <tr> <td>Ayşegül D.ERDEMİR</td> <td>109</td> <td>Tıbbi Deontolojinin Tıp Eğitimi Açısından Önemi</td> </tr> <tr> <td>Eriş ASİL</td> <td>112</td> <td>Türkiye'de Eczacılık Deontolojisi ve Etik Öğretimi</td> </tr> <tr> <td>Mine ŞEHİRALTI</td> <td>115</td> <td>Aile Planlaması Alanında Beklenebilecek Etik Yeterlik</td> </tr> <tr> <td>İlter UZEL</td> <td>121</td> <td>Tıp Etiği Eğitimi</td> </tr> <tr> <td>Mennune APAK</td> <td>127</td> <td>Genetik Hastalıklar ve Prenatal Tanı ile İlgili Etik Sorunlar</td> </tr> <tr> <td>Nemin ERSOY</td> <td>131</td> <td>Klinik Etiğin Önemi Bir Sorun: Aydınlatılmış Onam</td> </tr> <tr> <td>Yücel KANPOLAT</td> <td>138</td> <td>Klinik Uygulamada Etik Sorunlar</td> </tr> <tr> <td>Berna ARDA</td> <td>141</td> <td>Bilimsel Araştırmalar ve Etik</td> </tr> <tr> <td>Meburra DEĞER</td> <td>145</td> <td>İlaç Pazarlanmasından Sonra Yapılan Klinik Araştırmalar</td> </tr> <tr> <td>Fatih DİNÇER-Ayşe MENTEŞ</td> <td>148</td> <td>Veteriner Hekimliği ve Hayvan Hakları Açısından Etik Kurullar</td> </tr> <tr> <td>Hamiyet KARAKAYA</td> <td>151</td> <td>Etik Kurulların Sınırlarının Belirlenmesi</td> </tr> <tr> <td>Ömür (SAYLIĞIL) ELÇİOĞLU</td> <td>155</td> <td>Tarihi Gelişim İçinde Etik Kurullar</td> </tr> <tr> <td>Şevket RUACAN</td> <td>158</td> <td>Türkiye ve Dünyada Etik Kurullar</td> </tr> <tr> <td>Sarp Ş. PELİN-Neyire Y. OĞUZ</td> <td>161</td> <td>Tıbbi Etik Açısından Hekim Sorumluluğu</td> </tr> </table>						Nil SARI	105	Sempozyum Açış Konuşması	Yaman ÖRS	107	Tıpta Etik ve Deontoloji (Soruş Konuşması)	Ayşegül D.ERDEMİR	109	Tıbbi Deontolojinin Tıp Eğitimi Açısından Önemi	Eriş ASİL	112	Türkiye'de Eczacılık Deontolojisi ve Etik Öğretimi	Mine ŞEHİRALTI	115	Aile Planlaması Alanında Beklenebilecek Etik Yeterlik	İlter UZEL	121	Tıp Etiği Eğitimi	Mennune APAK	127	Genetik Hastalıklar ve Prenatal Tanı ile İlgili Etik Sorunlar	Nemin ERSOY	131	Klinik Etiğin Önemi Bir Sorun: Aydınlatılmış Onam	Yücel KANPOLAT	138	Klinik Uygulamada Etik Sorunlar	Berna ARDA	141	Bilimsel Araştırmalar ve Etik	Meburra DEĞER	145	İlaç Pazarlanmasından Sonra Yapılan Klinik Araştırmalar	Fatih DİNÇER-Ayşe MENTEŞ	148	Veteriner Hekimliği ve Hayvan Hakları Açısından Etik Kurullar	Hamiyet KARAKAYA	151	Etik Kurulların Sınırlarının Belirlenmesi	Ömür (SAYLIĞIL) ELÇİOĞLU	155	Tarihi Gelişim İçinde Etik Kurullar	Şevket RUACAN	158	Türkiye ve Dünyada Etik Kurullar	Sarp Ş. PELİN-Neyire Y. OĞUZ	161	Tıbbi Etik Açısından Hekim Sorumluluğu
Nil SARI	105	Sempozyum Açış Konuşması																																																			
Yaman ÖRS	107	Tıpta Etik ve Deontoloji (Soruş Konuşması)																																																			
Ayşegül D.ERDEMİR	109	Tıbbi Deontolojinin Tıp Eğitimi Açısından Önemi																																																			
Eriş ASİL	112	Türkiye'de Eczacılık Deontolojisi ve Etik Öğretimi																																																			
Mine ŞEHİRALTI	115	Aile Planlaması Alanında Beklenebilecek Etik Yeterlik																																																			
İlter UZEL	121	Tıp Etiği Eğitimi																																																			
Mennune APAK	127	Genetik Hastalıklar ve Prenatal Tanı ile İlgili Etik Sorunlar																																																			
Nemin ERSOY	131	Klinik Etiğin Önemi Bir Sorun: Aydınlatılmış Onam																																																			
Yücel KANPOLAT	138	Klinik Uygulamada Etik Sorunlar																																																			
Berna ARDA	141	Bilimsel Araştırmalar ve Etik																																																			
Meburra DEĞER	145	İlaç Pazarlanmasından Sonra Yapılan Klinik Araştırmalar																																																			
Fatih DİNÇER-Ayşe MENTEŞ	148	Veteriner Hekimliği ve Hayvan Hakları Açısından Etik Kurullar																																																			
Hamiyet KARAKAYA	151	Etik Kurulların Sınırlarının Belirlenmesi																																																			
Ömür (SAYLIĞIL) ELÇİOĞLU	155	Tarihi Gelişim İçinde Etik Kurullar																																																			
Şevket RUACAN	158	Türkiye ve Dünyada Etik Kurullar																																																			
Sarp Ş. PELİN-Neyire Y. OĞUZ	161	Tıbbi Etik Açısından Hekim Sorumluluğu																																																			
I. Tıp Etiği-Tıp Deontolojisi (20-21 Ekim 1994 İstanbul)																																																					
The Turkish Journal of Medical Ethics																																																					

RESİM 2: "I. Tıp Etiği-Tıp Deontolojisi Sempozyumu" bildirileri sayısı.

Etiği Tarihi", "Folklorik Tıp", "Halk Sağlığı", "Etik Olgular", "Alternatif Tıp, Tedavi Yöntemleri", "Editöre Mektup", "Makale Yorum" ve "Çeviri", Diğer ana başlığı altında ele alınmıştır. Makalelerin hangi ana başlıkta sınıflandırılacakları; başlık, özet ve anahtar kelimelere bakılarak, bu üç veri-

den anlaşılmadığında makalenin tümü incelenerek saptanmıştır.

Dergiye ait internet sitesindeki (<http://tipe-tigi.turkiyeklinikleri.com/>) 25 yıllık (1993-2017) makale arşivi taranmıştır. Bu makaleler arasında kaynak kullanılmadan hazırlanmış olanlar, kongre haberleri, bilimsel olaylar, izlenimler değerlendirilmeye alınmıştır. Web adresi üzerinden yapılan çalışmada, sistemde yer alan makaleler dikkate alınmış, "Editöre Mektup" başlığında yer alan yazıların hepsine ulaşılamamıştır. Bu nedenle sistem üzerinde ulaşılabilen yazılar değerlendirmeye alınmıştır. Buna göre arşivde ulaşılan 70 sayı ve 8 özel dergi sayısında bulunan toplam 640 makale değerlendirilmeye alınmıştır. Özel dergi sayısı olarak çıkarılmış olsa da Tıp Etiği-Hukuku-Tarihi Dergisi adı ile yayınlandığı için 8 özel dersi sayısına da genel toplamda yer verilmesi uygun görülmüştür. Dergi, yayınlandığı ilk yıllarda herhangi bir makale türü sınıflandırması yapmamış, 2002 yılından itibaren ana başlıklar altında makaleler yer almıştır. Bu nedenle derginin 78 sayısında yer alan 640 makale için genel bir değerlendirme yapılmasının doğru olmadığı düşünülerek makale türü değerlendirmesi yapılmamıştır.

Değerlendirmeye alınan makaleler; yıllara göre sayısına, konusuna, alan araştırmacıları, alan dışı araştırmacıların çalışmaları ve multidisipliner

olarak hazırlanmış makale sayılarına göre incelenmiştir. Yazarların alan içi ve alan dışı nitelikleri, makalelerdeki yazar bilgilerine göre belirlenmiştir. Bulgularda kullanılan Ki-kare trend analizleri, Epi Info 7 kullanılarak yapılmıştır.

BULGULAR

Derginin 25 yıllık arşiv incelemesi sonunda 640 makaleye ulaşılmıştır. Derginin yıllara göre makale sayısı Şekil 1’de verilmiştir.

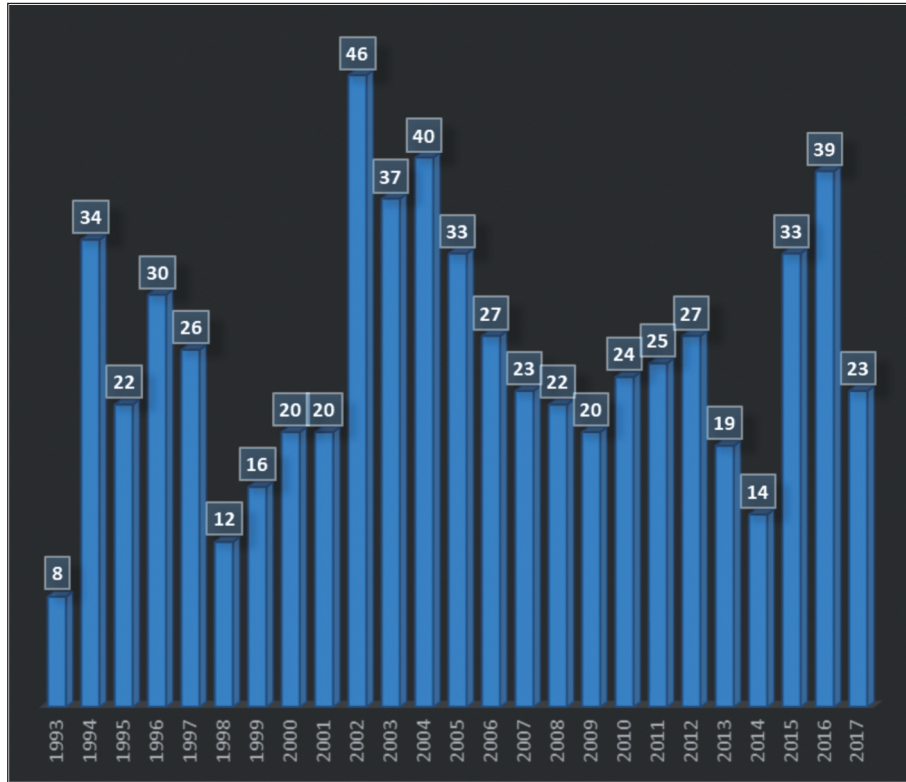
Dergideki makaleler, belirlenmiş olan 15 ana başlık altında incelenmiştir. Buna göre dergide %68 oranında tıp etiği ve tıbbi deontoloji ile ilgili makale olduğu görülmektedir. Tıp etiği ile ilgili olarak en fazla ele alınan ana başlıklar, temel etik konular (%13) ve klinik etik konularıdır (%13) (Şekil 2).

Ana başlıklar altında en fazla oranda “Diğer” başlığının yer aldığı görülmektedir (%32. Bu başlığa ait makale konuları ve sayıları Şekil 3’de verilmiştir.

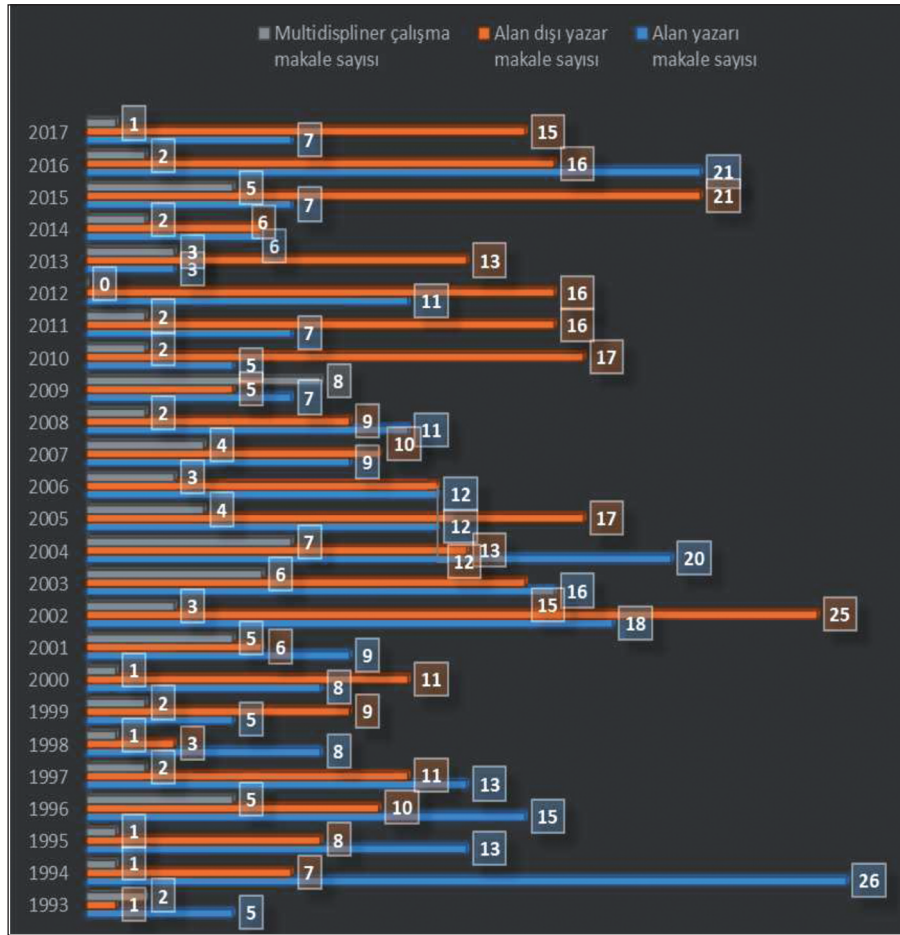
Makaleler, yazarlara göre incelendiğinde, toplam 640 makalenin 274 (%43)’ünün alan yazarları tarafından, 292 (%45)’sinin alan dışı yazarlar tarafından, 74 (%12)’ünün ise multidisipliner çalışmalar ile yazıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Yıllara göre makale sayılarının, yazar özelliklerine göre sonuçları Şekil 4’de verilmiştir. Alan dışı yazarların çokluğu yıllara göre Ki-kare trend analizi ile incelendiğinde ise anlamlı bir artışa ulaşılmıştır ($p<0.005$) (Tablo 1).

Amerika Birleşik Devletleri, Meksika, Brezilya, İngiltere, İsveç, Norveç, Finlandiya, Almanya, İtalya, Yunanistan, İran, İsrail, Japonya, Çin, Filipinler, Tayvan, Hindistan, Batı Hint Adaları, Kamerun, Yeni Zelanda’dan olmak üzere 76 araştırmacının gerek bireysel gerekse çok yazarlı olarak gönderdikleri 79 (%12) makale bulunmaktadır.

Derginin 2002 yılındaki isim değişikliğinden sonra ana teması olan tıp etiğinden daha geniş bir konu yelpazesine sahip olduğu ve buna paralel ola-

ŞEKİL 1: Yıllara göre makale sayısı.

ŞEKİL 4: Yazarların özelliklerine göre (alan, alan dışı, multidisipliner) makale sayıları.

TABLO 1: Alan dışı yazar sayılarının yıllara göre artışı (Ki-kare trend analizi, $p=0,00001$).

Yıllar	Alan dışı yazarlar Makale sayıları	Göreceli Olasılıklar (Odds Oranı)
1993-1998	40	1,000
1999-2004	79	1,817
2005-2010	70	2,038
2011-2017	103	3,077

celenmiştir. Yönetmelik tarihi esas alınarak, Yönetmelik çıktıktan sonraki sayılarda yer alan "Hasta Hakları" konulu makalelerin sayılarının artması öngörülmüşse de Ki-kare trend analizi zine göre anlamlı bir sonuca ulaşılamamıştır ($p=0.63857$). Bununla birlikte 1998 öncesi hasta hakları ile ilgili 2 makale yer almışken 1998 sonrasında toplam 25 makalenin yer aldığı görülmüştür (Tablo 3).

Derginin 2009-2015 yılları arasında yer alan makalelerinin, derginin bu dönemde Index Copernicus'ta dizinlenmesi, atama ve atıf kriterlerine etkisi olması açısından ele alındığında, önemli bir veri dizisi olacağı düşünülmüştür. Özel dergi sayıları da dahil olmak üzere 7 yıl boyunca 24 sayı ve toplam 162 (derginin tüm sayıları dikkate alındığında %25) makaleye ulaşılmıştır (Şekil 5).

TABLO 2: Sağlık tarihi konulu makaleler. (Ki-kare trend analizi. $p=0.00019$).

Yıllar	Sağlık tarihi ile ilgili makale sayısı	Göreceli Olasılıklar (Odds Oranı)
1993-1998	2	1,000
1999-2004	9	3,421
2005-2010	11	5,219
2011-2017	5	1,857

TABLO 3: Hasta Hakları konulu makaleler (Ki-kare trend analizi, p=0,64391).

Yıllar	Hasta Hakları ile ilgili makale sayısı	Göreceli Olasılıklar (Odds) Oranı
1993-1998	2	1,000
1999-2004	9	3,441
2005-2010	11	5,181
2011-2017	5	1,857

Diğer ana başlığı altında yer alan 58 makaleye bakıldığında 39'unun Sağlık Tarihi, 3'ünün Biyografi, 1'inin Tıp Etiği Tarihi, 2'sinin Folklorik tıp/Halk hekimliği, 1'inin Halk Sağlığı, 11'inin Editöre Mektup başlıklarında yer aldıkları görülmüştür. Yazar özelliklerine bakıldığında ise 46'sının alan yazarları tarafından, 94'ünün alan dışı yazarlar tarafından ve 22'sinin multidisipliner alanda hazırlanan makaleler olduğu bulunmuştur.

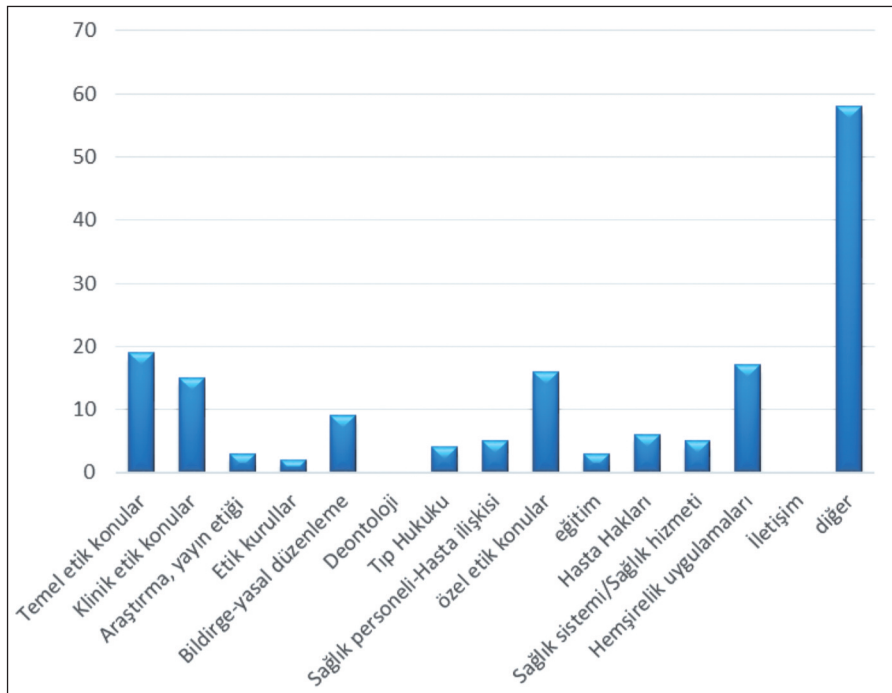
TARTIŞMA

Ülkemizde süreli yayın tanımına uygun ve alana özel olarak çıkarılan ilk dergi, *Türkiye Klinikleri Tıp Etiği-Hukuku-Tarihi Dergisi*dir. Derginin 1993-2017 yılları arasında 25 sayıda yayınlanan 640

makalesi incelendiğinde, sadece tıp etiği ve ilgili konularda değil, özellikle 2002 yılındaki isim değişikliğinden sonra alanın multidisipliner özelliğine uygun olarak geniş bir konu yelpazesine sahip olduğu görülmektedir (Şekil 2). Bu multidisipliner yapıya bağlı olarak yazar özelliklerinin de alan yazarlarından multidisipliner yazar gruplarına doğru değişim gösterdiği, %45 alan dışı yazar makalesi ve %12 multidisipliner makale sayısı ile saptanmıştır. Derginin özel sayıları ve özel dergi sayıları, bu çeşitliliğin önemli sonuçlarından biri olarak görülmektedir. Arda ve Kutlay tarafından 1996 ve 1997 yıllarında Ankara Üniversitesi Mecmuası üzerinde yapılan çalışmada da dergideki multidisipliner çalışma sayılarının yıllara göre %25lik oran ile artış gösterdiği bulunmuştur.^{3,10}

Derginin ilk sayısından itibaren makale kategorilendirmesi olmadığı için derleme, araştırma, olgu sunumu gibi bir kategorilendirme analizi yapılamamıştır.

Yapılan analizde 'Diğer' ana başlığı altında yer alan makale sayısının yıllara göre artışı, yapılan Ki-Kare trend analizi ile anlamlı bulunmuştur. Bu artış ve analiz sonucu, derginin 2002 yılındaki isim değişikliği ile paralel olduğu düşünülmektedir.

ŞEKİL 5: 2009-2015 tarihleri arasındaki makale sayıları ve ana başlıkları.

İçerik incelemesinde, özellikle 1 Ağustos 1998 tarih ve 23420 sayılı "Hasta Hakları" Yönetmeliği, özel bir kriter olarak düşünülmüştür. Özellikle yönetmelik çıktıktan sonra, hasta hakları konusu özelinde önceki sayılara göre daha fazla makale olacağı öngörülmüşse de yapılan Ki-kare trend analizi anlamlı bir sonuç vermemiştir. Yıllara göre bakıldığında 1998 sonrası, dergi ve dergi özel sayıları da dahil olmak üzere 19 ciltte yer alan 508 makale içerisinde 25 (%5) hasta hakları konulu makaleye ulaşılmıştır.

Dergi, 2009-2015 yılları arasında Index Copernicus dizininde indekslenmiştir. İndeksli bir derginin hem atama puanları hem de Doçentlik başvuruları için önemli bir kriter olduğu düşünülerek dergideki makale sayısının da etkileeneceği öngörülmüştür. Ancak yapılan incelemede, derginin indekslendiği 7 yıl boyunca 162 makale olduğu ve bu sayının da 25 yıllık 640 makale içerisinde %25'lik bir orana sahip olduğu saptanmıştır. Bu oranın yıllık makale sayısına bakıldığında fark yaratacak bir oran olmadığı belirlenmiştir.

Konu ile ilgili başka bir çalışmanın olmaması, karşılaştırma yapılamamasına sebep olmuştur.

SONUÇ

Bilimsel dergiler, araştırmacıların çalışma sonuçlarını paylaşabilmeleri açısından oldukça önemli bir yere sahiptirler. Hem bireysel hem de çoklu yazarların yer aldığı makaleler, farklı konular ve sorun kümelerinin farklı bakış açıları ile değerlendirildiği ve konunun diğer paydaşları ile paylaşıldığı zaman daha farklı bir nitelik kazanırlar. Dünya ve Türkiye genelinde en çok makalenin tıbbi bilimlerde yer alması, tıp alanındaki dergilerin analizlerinin yapılması ve ülkemizde farklı disiplinlerde yapılan çalışma ve araştırmaların yayınlanması ve paylaşılması açısından önemlidir.

Türkiye Klinikleri Tıp Etiği-Hukuku-Tarihi dergisi, ilk günden itibaren belirli bir düzen içerisinde ve belirli aralıklarla yayınlanması, yayına hiç

ara vermemiş olması ve bu açılardan alanındaki ilk dergi olması, ülkemizdeki güncel tıp etiği sorunları hakkında pek çok konunun ulusal ve uluslararası düzlemde paylaşılıyor olması, hem Türkiye'deki araştırmacıların hem de yurtdışındaki araştırmacıların çalışmalarına yer vermesi açılarından Türk tıp basınında oldukça önemli bir yere sahiptir.

Daha önce yapılan çalışmalara bakıldığında Türk tıp tarihindeki ilk tıp dergisi *Vekayi-i Tıbbiye* olmak üzere günümüze kadar yayın hayatına girmiş olan birçok tıp ve/veya sağlık dergilerinin, tıp fakültesi dergilerinin, kongre bildiri kitapları ve tezlerin incelendiği görülmüştür. Alana spesifik olarak herhangi bir incelemenin yapılmamış olması, çalışmanın önemini artırır niteliktedir. Bu tür çalışmaların yapılmasının alana ait ulusal ve uluslararası makalelerin değerlendirilmesi ve konu özelinde yapılacak analizlerin hem tıp etiği, hem tıp etiği tarihi hem de sağlık tarihi açısından oldukça önemli olacağı düşünülmektedir.

Tıp tarihi ile ilgili dergiler ve tıp tarihinde önemli yere sahip dergiler ile ilgili pek çok sayıda çalışma olmakla birlikte tıp etiği alanında çıkan dergiler ile ilgili herhangi dizin veya analiz çalışması bulunmamaktadır. Gerek alana özel dergilerin dizin ve analiz çalışmalarının gerekse farklı dergilerde yer alan alana özel makalelerin meta analizlerinin yapılması, ülkemizdeki güncel tıp etiği sorunları hakkında bilgi verecek ve konu ve sorunlara ilişkin kişisel ve/veya multidisipliner yaklaşımları açığa çıkaracaktır.

Çıkar Çatışması

Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması veya finansal destek bildirmemiştir.

Yazar Katkıları

Fikir/Kavram: Elif Atıcı, Sezer Erer Kafa; **Tasarım:** Sezer Erer Kafa; **Denetleme/Danışmanlık:** Elif Atıcı, Sezer Erer Kafa; **Veri Toplama ve/veya İşleme:** Sezer Erer Kafa; **Analiz ve/veya Yorum:** Sezer Erer Kafa; **Kaynak Taraması:** Elif Atıcı, Sezer Erer Kafa; **Makalenin Yazımı:** Elif Atıcı, Sezer Erer Kafa; **Eleştirel İnceleme:** Sezer Erer Kafa.

KAYNAKLAR

1. Şapolyo EB (1971) [Turkish Journalism History and Press at All Points]. Ankara: Güven Matbaası, 1971. p.5.
2. Dinç G. [A Study on Medical Periodicals Published in Turkish in Arabic Alphabet I]. Tıp Tarihi Araştırmaları 1990 (4); 16-40.
3. Arda B, Kutlay N. [The Journal of the Faculty of Medicine University of Ankara (1947-1996)]. Ankara Üniv Tıp Fak Mecm 1997; 50(2): 61-6.
4. Demir K. [Rising and Evolution of Magazine Publishing in Ottoman (1849-1923)]. İğdır Üniv Sos Bil Der 2016; 9: 71-112.
5. Gönenç AY. [Historical Development of Journals in Turkey]. İletişim Fakültesi Dergisi 2007; 29: 63-78.
6. Kurtulan İ. [Turkish Medical Press in History]. Toplum ve Hekim 1984; 33(6/A):57-60.
7. Akçiçek E, Kayar R. [The History of Medical Journals Published in İzmir I. The Journals that are out of Print]. SSK Tepecik Hast Derg 1992; 2(1): 81-84.
8. Elçioğlu Ö, Öncel Ö, Erdemir AD. [A Study about the Books and Periodicals Related with Medical Deontology and Medical Ethics in Turkish Republic Period]. T Klin J Med Ethics, Law and History 2003, 11:240-245.
9. Göksel AF. [Professional Values Forum A New Necessity in Our Medical World]. Tıbbi Etik Dergisi, 1993; 1(1): 1-4.
10. Arda B, Kutlay N. ["A.Ü.Tıp Fakültesi Mecmuası" in The Light of Medical Publication (1982-1994)]. Ankara Üniv Tıp Fak Mecm 1996; 49(3): 121-8.